

WOJEWODA ŚLĄSKI

MIEJSKI OŚRODEK
POMOCY SPOŁECZNEJ
w Orzeszu

Wpłynęło dn. 1.5.2021
Nr 338/2021 podpis

Katowice, 3 grudnia 2021 roku

PSI.431.1.7.2021

Urząd Miejski w Orzeszu
WPLYNĘŁO
dnia
- 9. 12. 2021
L.oz. 38631 MORS
Podpis

Pan
Miroslaw Blaski
Burmistrz Miasta Orzesze
ul. Św. Wawrzyńca 21
43-180 Orzesze

ZALECENIA POKONTROLNE

Na podstawie art. 19 w związku z art. 22 pkt 6 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 roku o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (tekst jednolity: Dz. U. z 2019 r. poz. 1464 z późn. zm.) i art. 7 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity: Dz. U. z 2021 roku, poz. 1249), Wydział Rodziny i Polityki Społecznej Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach przeprowadził kontrolę kompleksową, w zakresie oceny funkcjonowania gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Mieście Orzesze.

Kontrola dotyczyła okresu od 1 stycznia do 31 grudnia 2020 roku.

Wyniki kontroli zostały przedstawione w protokole kontroli, podpisanym przez Pana Burmistrza 18 listopada 2021 roku.

Wykonanie zadań w kontrolowanym zakresie oceniam pozytywnie pomimo stwierdzonych nieprawidłowości. Powyższą ocenę ogólną uzasadniają przedstawione niżej uwagi i oceny szczegółowe:

Kontrolą objęto realizację zadań własnych gminy wynikających z art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, w ramach funkcjonującego w Mieście Orzesze systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Stwierdzono, że w okresie objętym kontrolą realizowano zadania określone w *Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Orzeszu na lata 2018-2022*, przyjętym Uchwałą Rady Miejskiej Orzesze Nr XLI/557/18 z dnia 31 stycznia 2018 roku.

Miasto Orzesze wykonywało zadanie wymienione w art. 6 ust. 2 pkt 2 powołanej powyżej ustawy, w zakresie prowadzenia poradnictwa i interwencji mających na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, w tym działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą. Realizatorami działań w powyższym zakresie były: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Orzeszu, placówki oświatowe, placówki służby zdrowia, Placówka Wsparcia Dziennego „Przystań” w Orzeszu prowadzona przez Centrum Społecznego Rozwoju w Mikołowie, Stowarzyszenie im. Franciszka Stuska w Orzeszu, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Mikołowskie Stowarzyszenie Pomocy Psychospołecznej i Profilaktyki „Zmiana” oraz Stowarzyszenie „Dogma” w Mikołowie.

W okresie objętym kontrolą w Orzeszu realizowano zadanie wskazane w art. 6 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie dotyczące zapewnienia osobom dotkniętym przemocą miejsc w ośrodkach wsparcia. Pomocy w tym zakresie udzielono jednej osobie dotkniętej przemocą w rodzinie, która została skierowana do specjalistycznego ośrodka wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie.

Kontroli poddana została również realizacja w 2020 roku zadań wymienionych w art. 6 ust. 2 pkt 4 ustawy z 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, w związku z art. 9a do 9c tejże ustawy, w zakresie utworzenia i funkcjonowania Zespołu Interdyscyplinarnego oraz prawidłowości realizacji przez Zespół Interdyscyplinarny procedury „Niebieskie Karty”, o której mowa w art. 9d wskazanej powyżej ustawy.

W okresie objętym kontrolą skład Zespołu Interdyscyplinarnego został wyznaczony Zarządzeniem Nr VIII/298/2019 Burmistrza Miasta Orzesze z 25 listopada 2019 roku w sprawie powołania Zespołu Interdyscyplinarnego, który został następnie zmieniony Zarządzeniem Nr VIII/205/2020 z 2 października 2020 roku.

Zespół Interdyscyplinarny w Mieście Orzesze działał na podstawie pisemnych porozumień o współpracy, zawartych pomiędzy Burmistrzem Miasta Orzesze, a podmiotami, których przedstawiciele weszli w jego skład, na podstawie art. 9a ust.8 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Rada Miejska Orzesze Uchwałą Nr VIII/60/11 z dnia 25 maja 2011 roku określiła tryb i sposób powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego w Orzeszu oraz szczegółowe warunki jego funkcjonowania.

W okresie objętym kontrolą w Mieście Orzesze realizowane były zadania przypisane Zespołowi Interdyscyplinarnemu oraz grupom roboczym przez art. 9b ustawy z 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Zespół Interdyscyplinarny oraz grupy robocze realizowały działania wobec osób i rodzin dotkniętych zjawiskiem przemocy w rodzinie w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty”, zgodnie z zapisem art. 9d ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 roku w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. Nr 209, poz. 1245).

W odniesieniu do funkcjonowania w Mieście Orzesze systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Naruszenie zapisów art. 9a ust.8 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, poprzez niezawarcie przez Burmistrza Miasta Orzesze porozumienia o współpracy w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Orzeszu oraz Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Orzeszu, których przedstawiciele wchodziłi w skład Zespołu. Zgodnie z powołanym powyżej przepisem Zespół Interdyscyplinarny działa na podstawie porozumień zawartych między wójtem, burmistrzem albo prezydentem miasta, a podmiotami o których mowa w ust. 3, 3a lub 5 powołanego powyżej artykułu.

W dniu 30 września 2021 roku Pan Mirosław Blaski - Burmistrz Miasta Orzesze, przedstawił w przedmiotowej sprawie wyjaśnienia, dołączając jednocześnie porozumienia o współpracy w Zespole Interdyscyplinarnym zawarte 15 września 2021 roku z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej oraz Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Orzeszu. Mając na względzie powyższe odstępuje się od wydania w przedmiotowym zakresie zalecenia pokontrolnego.

2. Powoływanie pod treścią oświadczenia, o którym mowa w art. 9c ust. 3 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, składanego przez osoby wchodzące w skład Zespołu Interdyscyplinarnego, a także grup roboczych prowadzących procedury „Niebieskie Karty”, treści art. 9c ust. 1 w brzmieniu sprzed 4 maja 2019 roku.

Ponadto zawieranie w przedmiotowych oświadczeniach odwołania do przepisów nieobowiązującej ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku o ochronie danych osobowych (t.j. Dz.U. z 2016 roku, poz. 922 z późn.zm.), uchylonej 6 lutego 2019 roku.

3. Jednostkowy przypadek niezłożenia przez osobę powołaną do składu Zespołu Interdyscyplinarnego oświadczenia, o którym mowa w art. 9c ust. 3 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.
4. Dokumentowanie, w części prowadzonych procedur „Niebieskie Karty”, aktu powołania grupy roboczej na niewłaściwym druku pn. *Wniosek o zwołanie posiedzenia grupy roboczej*, zamiast na druku pn. *Powołanie grupy roboczej/Zwołanie posiedzenia grupy roboczej*, stanowiącym załącznik nr 4 do Regulaminu Zespołu Interdyscyplinarnego, zatwierdzonego Zarządzeniem Nr VIII/299/2019 Burmistrza Miasta Orzesze z dnia 25 listopada 2019 roku w sprawie *zatwierdzenia regulaminu Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie*.
5. Dołączanie do składu grup roboczych kolejnych członków (przedstawicieli Policji i Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Orzeszu), w zastępstwie za osoby niemogące uczestniczyć w pracach grup, bez formalnego ich powołania, co było niezgodne z zapisem art. 9a ust. 10 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

6. Przypadki naruszenia § 8 ust. 1 rozporządzenia z 13 września 2011 roku w sprawie procedury „*Niebieskie Karty*” oraz wzorów formularzy „*Niebieska Karta*” (Dz.U. Nr 209, poz. 1245), poprzez niedotrzymanie 3-dniowego terminu przekazania przez Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego formularza „*Niebieska Karta-A*” członkom grupy roboczej.
7. Stosowanie, w części pism informujących członków rodziny o spotkaniu z grupą roboczą, nazewnictwa niezgodnego z § 8 ust. 2 rozporządzenia z 13 września 2011 roku w sprawie procedury „*Niebieskie Karty*” oraz wzorów formularzy „*Niebieska Karta*”, wskazującego na formę zaproszenia na posiedzenie grupy roboczej osoby, co do której istniało podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie oraz § 17 ust. 1 powołanego rozporządzenia, określającego formę wezwania dla osoby, wobec której istniało podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie.
Ponadto przypadki powoływania w pismach dotyczących informacji o spotkaniu z grupą roboczą kierowanych do osób, co do których istniało podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie, nieprawidłowych podstaw prawnych, tj.: art. 4 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (odnoszącego się do środków prawnych wobec osób stosujących przemoc), § 17 ust.1 rozporządzenia w sprawie procedury „*Niebieskie Karty*” oraz wzorów formularzy „*Niebieska Karta*” (dotyczącego wezwania osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie na spotkanie grupy roboczej) oraz art. 50 Kodeksu postępowania administracyjnego (dotyczącego wezwania do czynności procesowych w postępowaniu administracyjnym).
8. Przeprowadzanie przez pracowników socjalnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Orzeszu, na potrzeby procedury „*Niebieskie Karty*” w rodzinach nią objętych, wywiadów środowiskowych, o których mowa w art. 107 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2020 roku, poz. 1876 z późn. zm.).
Wszczęcie procedury „*Niebieskie Karty*” następuje poprzez wypełnienie formularza „*Niebieska Karta-A*”. Natomiast rodzinny wywiad środowiskowy może zostać przeprowadzony przez pracownika socjalnego na dalszym etapie postępowania, tj. np. w sytuacji, gdy podczas posiedzenia zespołu interdyscyplinarnego/grupy roboczej zaistnieje konieczność przyznania osobie doznającej przemocy w rodzinie pomocy w formie świadczeń pieniężnych na podstawie ustawy o pomocy społecznej. W takiej sytuacji niezbędne jest przeprowadzenie rodzinnego wywiadu środowiskowego celem wydania decyzji administracyjnej w sprawie przyznania świadczeń. Informacje o fakcie przyznania świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej należy uwzględnić w formularzu „*Niebieska Karta- C*”.
9. Przypadki zamieszczania w dokumentacji procedury „*Niebieskie Karty*” oświadczeń osób biorących w nich udział, składanych pod odpowiedzialnością karną określoną w art. 233 ust. 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku Kodeks karny (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1444 z późn.zm.). Stosowanie takich oświadczeń w procedurze „*Niebieskie Karty*” jest bezpodstawne, gdyż zarówno ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz rozporządzenie w sprawie procedury „*Niebieskie Karty*” oraz wzorów formularzy „*Niebieska Karta*” nie przewidują składania oświadczeń w tym trybie.
10. Niezawarcie w stosowanym druku „*Informacja grupy roboczej o zakończeniu działań*” wszystkich elementów wskazanych w § 18 ust. 2 pkt 1-3 powołanego powyżej rozporządzenia, tj. daty rozpoczęcia i zakończenia procedury oraz opisu podjętych w jej ramach działań.
Ponadto stwierdzono jednostkowy przypadek niedopełnienia formalności zakończenia procedury „*Niebieskie Karty*” z uwagi na brak złożenia podpisu przez Przewodniczącą Zespołu Interdyscyplinarnego na druku „*Informacja grupy roboczej o zakończeniu działań*” - który był traktowany jako protokół kończący procedurę „*Niebieskie Karty*”. Zgodnie z § 18 ust. 2 rozporządzenia w sprawie procedury „*Niebieskie Karty*” oraz wzorów formularzy „*Niebieska Karta*” zakończenie procedury wymaga udokumentowania w formie protokołu podpisanego przez przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego. Złożenie tego podpisu należy uznać za dopełnienie formalności zakończenia procedury.
11. Naruszenie § 10 ust. 1 rozporządzenia w sprawie procedury „*Niebieskie Karty*” oraz wzorów formularzy „*Niebieska Karta*” poprzez niedokumentowanie powiadomienia podmiotów uczestniczących w procedurach o ich zamknięciu, zgodnie z § 18 ust. 3 powołanego rozporządzenia.

Osobami odpowiedzialnymi za powstanie stwierdzonych powyżej nieprawidłowości w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2020 roku, są:

- w odniesieniu do kwestii związanej z niezawarciem pisemnych porozumień o współpracy w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego pomiędzy Burmistrzem Miasta Orzesze a Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Orzeszu oraz Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Orzeszu - Pan Mirosław Blaski - Burmistrz Miasta Orzesze,
- w odniesieniu do kwestii związanych z pracą Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych - Pani Danuła Lyra - Przewodnicząca Zespołu Interdyscyplinarnego w Orzeszu.

Mając na uwadze powyższe oceny i uwagi wnoszę o:

1. Dokonanie zmian pod treścią oświadczenia, o którym mowa w art. 9c ust. 3 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, poprzez przytoczenie aktualnej treści art. 9c ust. 1 powołanej ustawy. Ponadto niezawieranie w oświadczeniach odwołania do przepisów nieobowiązujących ustaw.
2. Złożenie oświadczenia, o którym mowa w art. 9c ust. 3 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie przez osobę powołaną do składu Zespołu Interdyscyplinarnego, która go nie złożyła. Odbieranie wskazanych powyżej oświadczeń od członków Zespołu Interdyscyplinarnego każdorazowo przed przystąpieniem do wykonywania czynności, o których mowa w art. 9b ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.
3. Dokumentowanie aktu powołania grupy roboczej na druku pn. *Powołanie grupy roboczej/Zwołanie posiedzenia grupy roboczej*, zgodnie z załącznikiem nr 4 Regulaminu Zespołu Interdyscyplinarnego stanowiącego Załącznik nr 1 do Zarządzenia Nr VIII/299/2019 Burmistrza Miasta Orzesze z dnia 25 listopada 2019 roku w sprawie *zatwierdzenia regulaminu Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie*.
4. W przypadku konieczności dołączenia do składu grupy roboczej kolejnego członka, za osobę niemogącą uczestniczyć w jej pracach, dokonywanie formalnego powołania tej osoby do składu grupy.
5. Przekazywanie przez Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego członkom grup roboczych informacji o otrzymaniu formularza „*Niebieska Karta-A*” z zachowaniem 3-dniowego terminu, o którym mowa w § 8 ust. 1 rozporządzenia z 13 września 2011 roku w sprawie procedury „*Niebieskie Karty*” oraz wzorów formularzy „*Niebieska Karta*” (Dz. U. Nr 209, poz. 1245).
6. Stosowanie nazewnictwa zgodnego z § 8 ust. 2 oraz § 17 ust. 1 rozporządzenia w sprawie procedury „*Niebieskie Karty*” oraz wzorów formularzy „*Niebieska Karta*” w pismach informujących członków rodziny o spotkaniu z grupą roboczą oraz powoływanie prawidłowych podstaw prawnych w pismach kierowanych do osób, co do których istniało podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie.
7. Odstąpienie od praktyki przeprowadzania rodzinnych wywiadów środowiskowych, o których mowa w art. 107 ustawy o pomocy społecznej, przez pracowników socjalnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Orzeszu w celu rozeznania sytuacji rodzin objętych procedurą „*Niebieskie Karty*” i przeprowadzanie ich wyłącznie w sytuacjach tego wymagających, np. gdy zaistnieje konieczność przyznania osobie doznającej przemocy pomocy w formie świadczeń z pomocy społecznej na podstawie przepisów ustawy o pomocy społecznej.
8. Odstąpienie od praktyki odbierania w ramach procedury „*Niebieskie Karty*” oświadczeń składanych pod odpowiedzialnością karną wskazaną w art. 233 ust. 1 Kodeksu karnego.
9. Zawieranie w protokołach kończących procedurę „*Niebieskie Karty*” wszystkich elementów wskazanych w § 18 ust. 2 pkt 1-3 rozporządzenia w sprawie procedury „*Niebieskie Karty*” oraz wzorów formularzy „*Niebieska Karta*”. Dokumentowanie kończenia procedur „*Niebieskie Karty*” każdorazowo w formie protokołu podpisanego przez Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego zgodnie z § 18 ust. 2 powołanego rozporządzenia.
10. Dokumentowanie, zgodnie z § 10 ust. 1 rozporządzenia w sprawie procedury „*Niebieskie Karty*” oraz wzorów formularzy „*Niebieska Karta*”, powiadomienia podmiotów uczestniczących w procedurach o ich zamknięciu.

Jednocześnie informuję, że Uchwała nr VIII/60/11 Rady Miejskiej Orzesze z dnia 25 maja 2011 roku w sprawie *trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego w Orzeszu oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania* została przekazana do Wydziału Nadzoru Prawnego naszego Urzędu w celu dokonania oceny prawidłowości jej zapisów w świetle orzecznictwa sądów administracyjnych sprawujących kontrolę legalności administracji publicznej oraz ewentualnego podjęcia czynności nadzorczych. Ponadto nasz Wydział powziął wątpliwość dotyczącą kwestii zgodności z prawem zatwierdzenia Zarządzeniem Nr VIII/299/2019 Burmistrza Miasta Orzesze z 25 listopada 2019 roku regulaminu Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w zakresie podstawy prawnej jego podjęcia. O ewentualnym dalszym biegu ww. sprawy prowadzonej w ramach nadzoru prawnego Pan Burmistrz zostanie poinformowany w odrębnej korespondencji.

Oczekuję przedstawienia przez Pana Burmistrza w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia informacji o sposobie wykorzystania zaleceń, uwag i wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu ich realizacji lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Równocześnie informuję, że Pan Burmistrz może, w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich zastrzeżenia do Wojewody Śląskiego za pośrednictwem Dyrektora Wydziału Rodziny i Polityki Społecznej Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach.

Zgodnie z art. 130 ustawy z 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2020 roku, poz. 1876 z późn. zm.), w związku z art. 7 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2021 roku, poz. 1249), w przypadku nierealizowania zaleceń pokontrolnych nakłada się karę pieniężną w wysokości od 500 do 12 000 zł.

Z up. WOJEWODY ŚLĄSKIEGO

Grzegorz Rak
Zastępca Dyrektora
Wydziału Rodziny i Polityki Społecznej

Otrzymują

1. Adresat
2. Wydział Kontroli
w miejscu
3. Aa.

